

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2023 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-703

NENUMATYTŲ ATVEJŲ DĖL KENKĖJO *PHYLLOSTICTA CITRICARPA* PATEKIMO IR IŠPLITIMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE SUVALDYMO PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nenumatytų atvejų dėl kenkėjo *Phyllosticta citricarpa* patekimo ir išplitimo Lietuvos Respublikoje suvaldymo planas (toliau – Nenumatytų atvejų planas) nustato kenkėjo *Phyllosticta citricarpa* patekimo į Europos Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemones, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žemės ūkio ministerija), Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) bei profesionalių veiklos vykdytojų ir kitų asmenų pareigas oficialiai patvirtinus arba įtarus *Phyllosticta citricarpa* Lietuvos Respublikos teritorijoje, fitosanitarijos priemones, visuomenės informavimo tvarką ir kitas būtinas priemones siekiant sustabdyti kenkėjo plitimą.

2. Nenumatytų atvejų plano tikslas – užtikrinti kenkėjo patekimo į Europos Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių įgyvendinimą, operatyvų sprendimų priėmimą bei būtinų fitosanitarijos priemonių taikymą siekiant sunaikinti bei sustabdyti tolesnį *Phyllosticta citricarpa* plitimą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Nenumatytų atvejų planas parengtas vadovaujantis Nenumatytų atvejų plano 1 priede nurodytais teisės aktais, standartais ir kitais dokumentais.

4. Plane vartojamos sąvokos yra apibrėžtos 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB, su visais pakeitimais, 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) Nr. 2016/429 ir (ES) Nr. 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB,

89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas), su visais pakeitimais ir Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašas).

II SKYRIUS INFORMACIJA APIE KENKĖJO BIOLOGIJĄ IR POŽYMIUS

5. Kenkėjas yra įrašytas į prioritetinių kenkėjų sąrašą, patvirtintą 2019 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1702, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 papildomas nustatant prioritetinių kenkėjų sąrašą.

6. Tai grybelinė liga. Dauginasi lytiškai ir nelytiškai.

7. Ligos simptomai gali pasireikšti praėjus 2–5 mėnesiams po užkrėtimo, dažnai sutapdami su vaisių nokimu, ir dažniausiai jiems turi įtakos fiziologiniai ir aplinkos veiksniai (temperatūra, lietus, šviesa ir augalų šeimininkų amžius).

8. Kenkėjas paplitęs Angoloje, Ganoje, Kenijoje, Mozambike, Namibijoje, Pietų Afrikoje, Tunise, Ugandoje, Zambijoje, Zimbabvėje, Argentinoje, Brazilijoje, Kuboje, JAV (Floridoje), Urugvajuje, Butane, Kinijoje, Indonezijoje (Java), Filipinuose, Taivanyje, Australijoje, Indijoje.

9. Patogenas gali patekti ir išplisti per skirtus sodinti užkrėstus augalus ar su vaisiais.

10. Europos Sąjungoje labiausiai jautrūs šiam kenkėjui turėtų būti *Citrus limon*, *Citrus sinensis*, kiek mažiau – *Citrus reticulata*, *Citrus unshiu* ir *Citrus paradisi*.

11. Aplinkos sąlygos Europos Sąjungos valstybėse (Kipras, Ispanija, Prancūzija, Graikija, Kroatija, Italija, Malta ir Portugalija), kur auga citrusiniai augalai, gali būti tinkamos šiam kenkėjui atsirasti ir vystytis.

III SKYRIUS NENUMATYTŲ ATVEJŲ PLANAS IR VEIKSMŲ PLANAS

12. Kenkėjo įtarimo arba oficialaus patvirtinimo atveju atliekami veiksmai, nurodyti Nenumatytų atvejų plano 17 punkte, ir taikomos Nenumatytų atvejų plano VI–XII skyrių nuostatos.

13. Oficialiai patvirtinus kenkėją, Tarnyba parengia ir patvirtina veikslių planą kenkėjo užkrėstos zonos (toliau – židiny) naikinimui ir lokalizavimui (toliau – Veikslių planas), vadovaudamasi Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių

taikymo tvarkos aprašo 18 punktu, Nenumatytų atvejų prioritетinių kenkėjų plitimo Lietuvos Respublikoje užkardymo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 3D-576 „Dėl Nenumatytų atvejų prioritетinių kenkėjų plitimo Lietuvos Respublikoje užkardymo plano patvirtinimo“ (toliau – Prioritetinių kenkėjų užkardymo planas), Nenumatytų atvejų planu bei kitais augalų sveikatą reglamentuojančiais teisės aktais. Veiksmų plane nurodomas židinio karantino laikotarpis.

IV SKYRIUS FITOSANITARINIS PATIKRINIMAS IR FITOSANITARINĖ STEBĖSENA

14. Tarnybos regioninių skyrių valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), atlieka kenkėjo augalų šeimininkų fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną vadovaudamiesi Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo 10 ir 11 punktais.

15. Kenkėjo augalų šeimininkų fitosanitarinė stebėseną vykdoma priklausomai nuo kiekvienos citrusinių vaisių rūšies ir veislės nokinimo kalendoriaus pagal Tarnybos direktoriaus patvirtintą fitosanitarinės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonių planą. Fitosanitarinės stebėsenos metu atliekama kenkėjo augalų šeimininkų vizualinė apžiūra, kilus įtarimui dėl kenkėjo imami mėginiai laboratoriniams tyrimams vadovaujantis Tarnybos direktoriaus patvirtinta metodika.

16. Kenkėjo fitosanitarinė stebėseną atliekama vadovaujantis fitosanitarine rizika. Fitosanitarinė stebėseną atliekama rizikingose vietovėse:

16.1. šiltnamiuose, patalpose šalia pasienio postų, Klaipėdos jūrų uosto, įmonių sandėlių, įsivežančių citrusinius augalus iš šalių, kur kenkėjas aptinkamas;

16.2. įmonių sandėliuose, šalia pasienio postų, Klaipėdos jūrų uosto, įsivežančių, sandėliuojančių, pakuojančių citrusinius vaisius, įsivežamus iš šalių, kur kenkėjas aptinkamas;

16.3. prekyvietėse, kur prekiaujama citrusiniais vaisiais, įsivežamais iš šalių, kur kenkėjas aptinkamas.

17. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju Tarnyba Veiksmų plane pateikia informaciją apie kenkėjo fitosanitarinę stebėseną demarkacinėje zonoje.

V SKYRIUS TARNYBOS TAIKOMOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS KENKĖJO PATEKIMUI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJĄ SUVALDYTI

18. Tarnyba privalo taikyti prevencijos priemones, skirtas kenkėjo patekimui į Lietuvos Respublikos teritoriją suvaldyti:

18.1. nuolat stebėti ir analizuoti iš Europos Sąjungos institucijų ir kitų šaltinių gaunamą informaciją apie kenkėjo paplitimą bei galimą grėsmę;

18.2. planuoti bei atlikti kenkėjo fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną Nenumatytų atvejų plano 14–16 punktuose nustatyta tvarka;

18.3. nuolat rinkti ir sisteminti informaciją apie kenkėją, prireikus parengti informaciją ir ją skelbti Tarnybos interneto svetainėje ar kitais būdais perduoti visuomenei ir žiniasklaidai;

18.4. kontroliuoti, kad kenkėjas nepatektų į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą su iš trečiųjų šalių įvežamais augalais, augaliniais produktais ir kitais objektais, atitiktų įvežimo į Europos Sąjungos teritoriją fitosanitarinius reikalavimus;

18.5. kontroliuoti, kad kenkėjo Europos Sąjungos teritorijoje vežami augalai šeiminkai, skirti sodinti, atitiktų jų vežimo Sąjungos teritorijoje fitosanitarinius reikalavimus.

VI SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS IR TARNYBOS FUNKCIJOS BEI PROFESIONALIŲ VEIKLOS VYKDYTOJŲ IR KITŲ ASMENŲ PAREIGOS OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJA

19. Oficialiai patvirtinus kenkėją Lietuvos Respublikos teritorijoje, Žemės ūkio ministerija vykdo šias funkcijas:

19.1. koordinuoja Tarnybos veiksmus dėl fitosanitarijos priemonių taikymo ir plitimo sustabdymo;

19.2. prireikus teikia pasiūlymus, būtiną informaciją Tarnybai dėl fitosanitarijos priemonių taikymo ir kenkėjo plitimo sustabdymo;

19.3. prisideda prie visuomenės informavimo dėl oficialaus patvirtinimo;

19.4. atlieka veiksmus, nurodytus Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 8, 10 ir 18 punktuose.

20. Oficialiai patvirtinus kenkėją Lietuvos Respublikos teritorijoje, Tarnyba vykdo šias funkcijas:

20.1. nurodo profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims būtinas taikyti fitosanitarijos priemones, skirtas kenkėjo užkrėstų ir (arba) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kenksmingumui pašalinti, jiems sunaikinti arba jų plitimui į naujas teritorijas sustabdyti;

20.2. koordinuoja fitosanitarinių priemonių įgyvendinimą ir kitų būtinų priemonių įgyvendinimą, užtikrindama kenkėjo plitimo sustabdymą ir sunaikinimą;

20.3. koordinuoja fitosanitarinės stebėsenos atlikimą demarkacinėje zonoje;

20.4. informuoja visuomenę, suinteresuotus profesionalius veiklos vykdytojus ir kitus asmenis dėl kenkėjo oficialaus patvirtinimo, iš to kylančių grėsmių bei būtinų taikyti fitosanitarijos priemonių;

20.5. Tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius) atlieka kenkėjo laboratorinius tyrimus;

20.6. atlieka veiksmus, nurodytus Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 7, 9 ir 17 punktuose.

21. Profesionalus veiklos vykdytojas ir kitas asmuo nuosavybės teise priklausančiuose, nuomojamuose arba kitokia forma naudojamuose žemės plotuose, sandėliuose ar kitose patalpose pastebėję kenkėją ar jo požymių privalo nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, apie tai pranešti Tarnybai bei konsultuotis su Tarnyba dėl tolesnių veiksmų ir, laikydamiesi Tarnybos nurodymų, imtis būtinų priemonių, kad būtų užkirstas kelias kenkėjo išplitimui.

22. Profesionalus veiklos vykdytojas ir kitas asmuo nuosavybės teise priklausančiuose, nuomojamuose arba kitokia forma naudojamuose žemės plotuose, sandėliuose ar kitose patalpose privalo Tarnybai sudaryti sąlygas atlikti fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną bei įtarus ar oficialiai patvirtinus kenkėją vykdyti Tarnybos nurodytas fitosanitarijos priemones.

23. Jei per 20 darbo dienų laikotarpį, jei Tarnybos nurodyme nenurodyta kitaip, profesionalus veiklos vykdytojas ar kitas asmuo nevykdo teisėto Tarnybos nurodymo sunaikinti kenkėjo užkrėstus ir galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ar kt., Tarnyba organizuoja ir vykdo kenkėjo užkrėstų ir galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų sunaikinimo darbus. Išlaidos, patirtos už sunaikinimo darbus, išieškamos įstatymų nustatyta tvarka iš šių augalų, augalinių produktų ir kitų objektų savininkų ar jų įgaliotų asmenų, kurie nevykdė šioje dalyje nurodytos prievolės.

VII SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS IR VEIKSMAI KENKĖJO ĮTARIMO ATVEJU

24. Jei Tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratorijoje (skyriuje) atlikus laboratorinius tyrimus įtariamas kenkėjas, apie įtarimą per Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos informacinę sistemą (toliau – VATIS) ir telefonu nedelsiant informuojamas Tarnybos direktoriaus pavaduotojas pagal priskirtą administravimo sritį, Fitosanitarijos skyriaus vedėjas ir Tarnybos regioninio skyriaus, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje patvirtintas įtarimas, vedėjas.

25. Kenkėjo įtarimo atveju Tarnyba:

25.1. prireikus raštu nurodo profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims, kuriems priklauso galimai kenkėjo užkrėsti augalai, augaliniai ir kiti objektai, būtinas taikyti fitosanitarijos priemones, skirtas kenkėjo galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų

objektų kenksmingumui pašalinti arba jų plitimui į naujas teritorijas sustabdyti, ir prižiūri, kaip nurodytos fitosanitarijos priemonės įgyvendinamos;

25.2. aiškinasi kenkėjo galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kilmę, judėjimą;

25.3. aiškinasi kenkėjo galimybes išplisti ant šalia esančių kitų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų;

25.4. įvertina kenkėjo galimai užkrėstos zonos vietą (kenkėjo augalų šeimininkų tankis, kelių tankis teritorijoje bei galimų apylankų nustatymo galimybės, šalia esančių augalų prekybos vietų kiekis ir t. t.).

VIII SKYRIUS DARBO GRUPĖS SUDARYMAS, DARBO GRUPĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS IR FUNKCIJOS OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJĄ

26. Oficialiai patvirtinus kenkėją, informacija apie kenkėjo oficialų patvirtinimą perduodama pagal Nenumatytų atvejų plano 3 priede nurodomą Keitimosi informacija oficialiai patvirtinus kenkėją schemą.

27. Tarnybos direktoriaus įsakymu nedelsiant sudaroma darbo grupė, skirta kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti (toliau – Darbo grupė).

28. Darbo grupę sudaro darbo grupės pirmininkas, du Darbo grupės pirmininko pavaduotojai ir nariai. Per pirmąjį posėdį paskiriamas Darbo grupės pirmininkas ir sekretorius.

29. Į Darbo grupės sudėtį turi būti įtraukti šie Tarnybos darbuotojai:

29.1. direktoriaus pavaduotojas pagal priskirtą administravimo sritį;

29.2. Fitosanitarijos skyriaus vedėjas;

29.3. ne mažiau kaip du Fitosanitarijos skyriaus darbuotojai, turintys žinių apie kenkėją arba nenumatytų atvejų planų įgyvendinimą;

29.4. Fitosanitarinių tyrimų laboratorijos (skyriaus) vedėjas ir darbuotojas, turintis žinių apie kenkėją;

29.5. teisininkas;

29.6. darbuotojas, atsakingas už finansų ir veiklos planavimą;

29.7. darbuotojas, atsakingas už viešuosius ryšius;

29.8. kiti darbuotojai.

30. Darbo grupės pirmininkas organizuoja Darbo grupės darbą ir atsako už Nenumatytų atvejų plano vykdymą. Kai Darbo grupės pirmininko nėra arba jis negali dalyvauti Darbo grupės posėdyje, jo pareigas ir funkcijas vykdo vienas iš jo pavaduotojų.

31. Darbo grupės posėdyje priimti sprendimai fiksuojami darbo grupės posėdžio protokole. Darbo grupės posėdžius protokoluoja darbo grupės sekretorius.

32. Darbo grupės pirmininkas ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po kenkėjo oficialaus patvirtinimo turi suorganizuoti darbo grupės posėdį, kuriame Darbo grupė turi:

32.1. priimti sprendimą dėl demarkacinės zonos nustatymo arba nenustatymo, atsižvelgdama į Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/2031 18 straipsnio reikalavimus;

32.2. nusprendus nustatyti demarkacinę zoną, nustatyti demarkacinės zonos dydį ir pavesti:

32.2.1. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją nustatyti demarkacinės zonos ribas, į demarkacinę zoną patenkančių medelynų, augalų, augalinių produktų prekybos vietas bei įvertinti demarkacinės zonos vietą (kenkėjo augalų šeimininkų tankis, kelių tankis teritorijoje bei galimų apylankų nustatymo galimybės ir t. t.);

32.2.2. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją, ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po darbo grupės posėdžio, informuoti regioninį skyrių (-ius), į kurio veiklos aptarnaujamą teritoriją patenka demarkacinė zona, apie demarkacinės zonos ribas;

32.2.3. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją įvertinti kenkėjo galimybes išplisti ant šalia esančių kitų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų;

32.2.4. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją nustatyti į demarkacinę zoną patenkančių valdų savininkus.

32.3. pavesti Tarnybos skyriui pagal kompetenciją rengti Veiksmų planą Nenumatytų atvejų plano 13 punkte nustatyta tvarka;

32.4. pavesti Tarnybos skyriui pagal kompetenciją įvertinti Tarnybos žmogiškuosius ir finansinius išteklius, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti;

32.5. prireikus paskirti darbo grupės narį (-ius) ar kitą Tarnybos darbuotoją atstovauti Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo komisijos posėdyje bei Žemės ūkio ministerijos Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro posėdyje, vadovaujantis Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 8, 9 ir 12 punktais;

32.6. priimti kitus sprendimus ir pavedimus, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti.

33. Darbo grupė, naikinant kenkėją, turi:

33.1. koordinuoti Nenumatytų atvejų plano ir Veiksmų plano įgyvendinimą;

33.2. koordinuoti regioninio skyriaus, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje nustatytas kenkėjas, darbuotojų veiksmus taikant fitosanitarinės priemonės demarkacinėje zonoje;

33.3. analizuoti gautą informaciją apie fitosanitarinę stebėseną, atliktą demarkacinėje zonoje. Oficialiai patvirtinus kenkėjo buvimą buferinėje zonoje, nedelsiant peržiūrėti ir pakeisti užkrėstos zonos ir buferinės zonos ribas;

33.4. prireikus identifikuoti įmones, kurios galėtų atlikti augalų, augalinių produktų ir kitų objektų naikinimo (smulkinimo, saugaus pervežimo, laikino sandėliavimo, deginimo ar panaudojimo biokurui) darbus užkrėstoje zonoje arba arčiausiai jos;

33.5. priimti kitus sprendimus ir pavedimus, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti.

34. Darbo grupės posėdžio protokolas surašomas per 3 darbo dienas po Darbo grupės posėdžio. Darbo grupės posėdžio protokolas suderinamas su Darbo grupės nariais per 2 darbo dienas. Darbo grupės posėdžio protokole nurodoma darbo grupės posėdžio data, numeris, pirmininkas, sekretorius, dalyviai, svarstyti klausimai, sprendimai. Darbo grupės posėdžio protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir sekretorius.

35. Darbo grupė turi teisę bendradarbiauti su kitų valstybių ir tarptautinių organizacijų institucijomis, atsakingomis už fitosanitarinę priežiūrą, prireikus kreiptis į kitų šalių specialistus ir konsultantus (ekspertus) arba organizacijas, kurie pagal savo kompetenciją galėtų padėti įvertinti fitosanitarinę riziką, spręsti išskylančias problemas, prireikus rengti naujas kontrolės strategijas ir metodus, mokyti Tarnybos darbuotojus, profesionalius veiklos vykdytojus ir kitus asmenis ir patarti jiems dėl fitosanitarijos priemonių taikymo.

IX SKYRIUS FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS IR VEIKSMAI OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJĄ

36. Oficialiai patvirtinus kenkėją, Tarnybos regioninio skyriaus darbuotojas (-ai) turi:

36.1. nustatyti kenkėjo užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

36.2. nustatyti kenkėjo galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

36.3. nustatyti kenkėjo užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kilmę, judėjimą;

36.4. jei nustatoma, kad dalis kenkėjo užkrėstų ir (arba) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų iki kenkėjo oficialaus patvirtinimo yra išvežti iš profesionaliųjų veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veiklos vietų, turi atlikti fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną teritorijose ir (arba) patalpose, iš kurių arba į kurias išvežti kenkėjo užkrėsti ir (arba) galimai užkrėsti augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai;

36.5. raštu, ne vėliau kaip per 1 darbo dieną, nurodyti profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims būtinas taikyti fitosanitarijos priemones ir prižiūrėti, kaip nurodytos fitosanitarijos priemonės įgyvendinamos;

36.6. atlikti fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną bei kitus veiksmus, nurodytus Veiksmų plane.

37. Tarnybai nurodžius, profesionalus veiklos vykdytojas ar kitas asmuo privalo vykdyti šias fitosanitarijos priemones:

37.1. užkrėstoje zonoje ir (arba) buferinėje zonoje naudoti Lietuvos Respublikoje registruotus augalų apsaugos produktus, augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, augalų apsaugos produktus, kuriuos išimties tvarka galima tiekti į Lietuvos Respublikos rinką ne ilgesniam kaip 120 dienų naudojimo laikotarpiui, arba kitas apdoravimo ir (arba) apsaugos nuo kenkėjo priemones;

37.2. reguliariai stebėti, ar ant augalų šeimininkų nėra kenkėjo veiklos požymių;

37.3. pastebėjus kenkėjo veiklos požymių, apie tai informuoti Tarnybą ir nedelsiant sunaikinti užkrėstoje zonoje;

37.4. užtikrinti, kad kenkėjo naikavimo metu būtų užkirstas kelias jam plisti;

37.5. draudžiama iš užkrėstos zonos išvežti augalus šeimininkus;

37.6. sodinti skirti augalai šeimininkai iš buferinės zonos į neužkrėstas teritorijas gali būti vežami, jei prie jų pridėtas augalo pasas ir augalai šeimininkai atitinka jų vežimo Europos Sąjungos teritorijoje reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2019/2072 VIII priedo 2.1 papunktyje;

37.7. skirti sodinti augalai šeimininkai, kurie nėra iš buferinių zonų, bet buvo įvežti į auginimo vietas tokiose zonose, gali būti vežami, jei prie jų pridėtas augalo pasas ir augalai atitinka jų vežimo Europos Sąjungos teritorijoje reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2019/2072 VIII priedo 2.1 papunktyje.

X SKYRIUS INFORMACIJOS SAUGOJIMAS, MOKYMŲ IR VISUOMENĖS INFORMAVIMO TVARKA

38. Kenkėjo fitosanitarinių patikrinimų ir (arba) fitosanitarinės stebėsenos informacija pildoma ir kaupiama Tarnybos VATIS.

39. Augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, iš kurių paimamas mėginys dėl kenkėjo, pažymimi dažais ir (arba) etikete. VATIS fiksuojama augalo, iš kurio buvo paimamas mėginys dėl kenkėjo, vieta, naudojantis geografinę koordinacijų sistema.

40. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju Tarnyba ne rečiau kaip kartą per metus organizuoja mokymus apie kenkėją Tarnybos darbuotojams, atliekantiems kenkėjo fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną, fitosanitarijos priemonių vykdymo kontrolę ir priežiūrą. Prireikus ar pasikeitus teisės aktų nuostatoms, mokymai organizuojami dažniau.

41. Pirmaisiais metais po oficialaus kenkėjo patvirtinimo Tarnyba organizuoja susitikimą su suinteresuotų šalių atstovais. Prireikus susitikimai su suinteresuotų šalių atstovais organizuojami ir kenkėjo židinio kontrolės metais.

42. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju, Tarnyba per 30 darbo dienų rengia ir patvirtina visuomenės informavimo dėl kenkėjo planą (toliau – Visuomenės informavimo planas). Visuomenės

informavimo plano tikslas – pasiekti, kad prie kenkėjo plitimo sustabdymo įsitrauktų kuo daugiau visuomenės narių.

43. Visuomenės informavimo plane turi būti:

43.1. numatytos tinkamos visuomenės informavimo priemonės (pavyzdžiui: informaciniai pranešimai, plakatai, informacija socialinėje erdvėje, žiniasklaidoje, radijuje, viešajame transporte, tam skirta interneto svetainė ir kt.);

43.2. nustatytos tikslinės grupės (pavyzdžiui, augintojai, augalinės produkcijos eksportuotojai ir kt.) ir jiems numatomos tinkamiausios visuomenės informavimo priemonės.

44. Visuomenės informavimo planą rengia ir įgyvendina Tarnybos darbuotojas (-ai), atsakingas (-i) už komunikaciją ir informacijos viešinimą.

45. Prireikus, Tarnyba Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su tuo susijusių teisės aktų nustatyta tvarka įsigyja paslaugas, būtinas visuomenės informavimo plano įgyvendinimui.

XI SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS EUROPOS KOMISIJAI IR KITOMS VALSTYBĖMS NARĖMS

46. Tarnyba Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms iki kiekvienų metų balandžio 30 d. teikia informaciją apie kenkėjo fitosanitarinės stebėsenos rezultatus už praėjusius kalendorinius metus, vadovaudamasi reglamento (ES) 2016/2031 22 straipsniu.

47. Oficialiai patvirtinus kenkėją, Tarnyba Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms teikia:

47.1. informaciją apie kenkėjo oficialų patvirtinimą, vadovaudamasi Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 7.2 papunkčiu;

47.2. iki kiekvienų metų balandžio 30 d. informaciją apie kenkėjo fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių rezultatus demarkacinėje zonoje, vadovaudamasi reglamento (ES) 2016/2031 18 straipsniu;

47.3. informaciją apie sprendimą nenustatyti demarkacinės zonos;

47.4. informaciją apie sprendimą sumažinti demarkacinės zonos ribas;

47.5. informaciją apie sprendimą panaikinti demarkacinę zoną;

47.6. informaciją apie sprendimą taikyti izoliavimo priemones.

XII SKYRIUS FINANSINIAI IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

48. Prireikus Tarnyba įdarbina papildomų darbuotojų, kad būtų užtikrintas kenkėjo plitimo sustabdymas ir sunaikinimas.

49. Fitosanitarinių tyrimų laboratorijoje (skyriuje) trūkstant žmogiškųjų ar kitų išteklių, dėl kurių trūkumo negalimi kenkėjo mėginių laboratoriniai tyrimai, Tarnyba gali kreiptis į kitą Europos Sąjungos teritorijoje patvirtintą oficialiąją laboratoriją dėl kenkėjo mėginių ištyrimo arba patvirtinti kitą oficialiąją laboratoriją.

XIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Už Nenumatytų atvejų plano reikalavimų nesilaikymą atsakoma teisės aktų nustatyta tvarka.

51. Asmenys, nesutinkantys su Tarnybos priimtais sprendimais, taip pat vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskųsti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Tarnybos vadovui arba Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.
